

Міністерство культури та інформаційної політики України

*Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти*

«СХВАЛЕНО»

Науково-методичною радою
Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти
Протокол № 1
від «18» лютого 2022 р.

**Типова навчальна програма з навчальної дисципліни
«КЛАСИЧНИЙ ТАНЕЦЬ»
середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти
з хореографічного мистецтва початкового професійного спрямування,
клас класичного танцю**

**Київ
2022**

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «КЛАСИЧНИЙ ТАНЕЦЬ» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з хореографічного мистецтва початкового професійного спрямування, клас класичного танцю. Київ, 2022. 31 с.

Укладачі: **Косенко В. В.**, викладач Гадяцького фахового коледжу культури і мистецтв ім. І. П. Котляревського, спеціаліст вищої категорії, *координатор групи*;

Смоленцева Г. А., викладач Вінницької дитячої школи мистецтв «Вишенька», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; головний спеціаліст управління культури та креативних індустрій Департаменту гуманітарної політики Вінницької обласної державної адміністрації;

Шухардіна Т. Ю., викладач, директор Щастинської школи мистецтв (Луганська обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Рецензенти: **Кащук М. В.**, викладач, завідувач хореографічного відділення Сокальської дитячої школи мистецтв імені Віктора Матюка (Львівська обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Трускалова С. М., викладач, заступник директора з навчально-виховної роботи Київського державного фахового хореографічного коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «**Класичний танець**» (далі – типова навчальна програма) розроблена з урахуванням вимог до обсягу та результатів навчання, передбачених Типовою освітньою програмою середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з хореографічного мистецтва початкового професійного спрямування, клас класичного танцю (наказ Міністерства культури України від 23.07.2019 № 562), містить загальний нормативний зміст, обсяг та нормативні результати навчання з хореографічного мистецтва, а також окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освітнього процесу в класі **класичного танцю**.

Типова навчальна програма зорієнтована на здобуття базових навичок з хореографічного мистецтва класичного танцю в мистецьких школах (хореографічних відділеннях шкіл мистецтв, а також може бути використана іншими суб'єктами освітньої діяльності, які реалізують програми позашкільної освіти за мистецьким напрямом).

Типова навчальна програма може бути основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми з навчальної дисципліни «**Класичний танець**», в якій деталізується, конкретизується та адаптується нормативний зміст дисципліни, відповідно до місцевих умов і потреб учня/учениці, визначаються організаційні форми проведення та види навчальних занять, комплекс художньо-педагогічних технологій та методів викладання, необхідне методичне забезпечення, форми та засоби контролю якості знань учнів з урахуванням індивідуального підходу. Також викладач може реалізувати власний алгоритм викладання шляхом перерозподілу нормативного змісту навчання та зміни послідовності навчального матеріалу дисципліни за модулями, уточнення додаткових обсягів та результатів навчання понад визначених типовою навчальною програмою.

Мета вивчення дисципліни орієнтована на формування в учнів теоретико-практичних і виконавських навичок, опанування та вдосконалення техніки класичного танцю з належним ступенем емоційної, художньо-пластичної виразності; ознайомлення з культурою різних народів світу засобами класичної хореографії; збагачення/формування емоційно-естетичного досвіду, мотивації подальшого навчання на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти або в закладах фахової передвищої освіти.

Опанування нормативного змісту типової навчальної програми забезпечить учням можливість застосовувати набуті в процесі навчання компетентності для творчої самореалізації.

Нормативний зміст навчальної дисципліни розподілений за роками навчання та модулями, містить визначені результати навчання, які має продемонструвати учень/учениця на різних етапах вивчення дисципліни. У разі збільшення, відповідно до освітньої програми закладу, кількості годин на вивчення цієї навчальної дисципліни, робоча навчальна програма має передбачати ширші за змістом та більш високі за рівнем складності, ніж описані в типовій навчальній програмі, нормативні результати навчання.

Опанування нормативного змісту навчання за типовою навчальною програмою розраховано на мінімальну нормативну кількість навчальних тижнів – *35 тижнів на рік* (без урахування канікулярних періодів) та на мінімальний нормативний обсяг часу на опанування програми, який становить для першого – п'ятого років навчання – *70 год. на рік (2 год. на тиждень)*.

Основною формою організації занять є **груповий урок**.

Навчання проводиться за модулями. Кожен модуль передбачає формування певної частини компетентностей, що стають основою для подальшого навчання та досягнення нормативних навчальних результатів після завершення опанування типової навчальної програми.

З метою реалізації індивідуального підходу до кожного/кожної учня/учениці та відповідно до принципів модульної системи навчання в робочій навчальній програмі рекомендовано на розсуд викладача **загальну кількість навчальних годин** розподіляти на: поглиблення та вдосконалення набутих навичок та вмій учнів або збільшення часу на вивчення окремих модулів у зв'язку з індивідуальною потребою учня/учениці; повторення/закріплення пройденого матеріалу; репетиції та підготовку до контрольних заходів та/або публічних виступів; планування та проведення інших форм роботи (відвідування культурно-мистецьких заходів, пов'язаних зі змістом мистецької освіти тощо); відпрацювання нормативного змісту навчання через непередбачувані обставини (карантин, хвороба учня/учениці тощо).

Програмний матеріал з навчальної дисципліни **«Класичний танець»** формується викладачем самостійно з урахуванням індивідуальних здібностей та розвитку учнів. Розробляючи робочу програму, викладач має врахувати вимоги до модульного та підсумкового контролю.

Освітній процес з навчальної дисципліни **«Класичний танець»** здійснюється у формі навчальних занять, а також *заходів поточного та підсумкового контролю*.

Поточний контроль здійснюється: під час навчальних занять (поурочний контроль); за підсумками кожного модуля (модульний контроль) у формі контрольних уроків, заліків. Головною вимогою до модульного контролю є: показ вправ біля станка, на середині залу, рухів *adagio* та двох стрибкових комбінацій із вивчених груп *allegro*. У разі опанування основного матеріалу модуля за більш короткий термін, його виконавський план може бути збільшено.

Підсумковий річний контроль здійснюється після завершення кожного року навчання у формі річного *практичного показу*, що включає результати навчання за типовою навчальною програмою відповідного року.

Наприкінці п'ятого року навчання проводиться **підсумковий** контроль за результатами опанування навчальної програми у формі *практичного показу*.

Зміст проведення поточного та підсумкового контролю навчальних досягнень учнів конкретизуються в робочій навчальній програмі викладача.

Оцінювання міри досягнення учнями результатів навчання середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти передбачає оцінювання шляхом виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі за поділом

на 4 рівні: початковий (1 – 3 бали), середній (4 – 6 балів), достатній (7 – 9 балів), високий (10 – 12 балів).

Метою оцінювання є визначення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом, визначеним цією типовою навчальною програмою на кожному з етапів навчання (*Додаток*).

Оцінювання має бути систематичним і послідовним, спрямованим на підтримку учнів у їхніх навчальних успіхах, розуміння ними власного прогресу навчання й формування бажання досягати навчальних результатів за типовою навчальною програмою; воно не передбачає порівняння з досягненнями інших учнів, темпом набуття компетентностей тощо. Оцінювання в процесі підсумкового контролю здійснюється за результатами опанування типової навчальної програми в повному обсязі та передбачає перевірку набутих фахових компетентностей за показниками, що відповідають нормативним результатам навчання, визначеним типовою навчальною програмою.

НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ, ОБСЯГ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Перший рік навчання. Завдання: робота над постановкою корпусу, ніг, рук, голови в усіх частинах уроку; відпрацювання координаційних прийомів рук (положення кисті *arrondi* та *allonge*); розвиток сили, еластичності м'язів всіх частин тіла, рухливості суглобів під час виконання рухів в *exercice*; оволодіння першими навичками координації рухів, уміння узгоджувати рухи різних частин тіла; відпрацювання положення корпусу *epaulement*; освоєння танцювальних кроків, зв'язуючих та допоміжних рухів.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 1. <i>Правила та основні принципи виконання вивчених рухів та стрибків</i>	1. Повторення програми четвертого року навчання елементарного підрівня. 2. Стрибки групи з двох ніг на дві в різних музично-ритмічних структурах. 3. Координація рук під час виконання групи <i>allegro</i> з двох ніг на дві.	8	1. Впевнено виконує біля опори та на середині <i>plie</i> , <i>battement</i> з V поз., стрибки <i>temps leve saute</i> по I, II, V поз., <i>changement de pieds, pas echappe en face</i> , з дотриманням принципів класичного танцю та відповідно до музичного супроводу. 2. Демонструє правильну постановку корпусу, позицій та положень рук під час виконання групи стрибків з двох ніг на дві. 3. Використовує термінологію в межах вивченого матеріалу.

<p>Модуль 2. Вправи з однією рукою на опорі</p>	<p>1. Постановка корпусу біла станка (<i>aplomb</i>) з однією рукою на опорі. 2. Участь рук в <i>exercice</i>. 3. <i>Preparation</i> як окрема вправа та як початок виконання вправ <i>exercice</i>. 4. <i>Port de bras</i> однією рукою в найпростіших вправах.</p>	<p>24</p>	<p>1. Утримує вагу корпусу на опорній нозі під час виконання <i>battement tendu</i> по V поз., <i>battement tendu jete</i> по V поз., <i>rond de jambe par terre, grand battement jeté</i> у всіх напрямках. 2. Тримає плечі та стегна в одній площині під час виконання вправ з однією рукою на опорі. 3. Демонструє положення робочої руки, підхопленої в лікті та кісті (<i>arrondi</i>), під час виконання II поз. та правильне положення руки на опорі. 4. Зберігає м'яку та плавну лінію рук у положенні <i>allongé</i>. 5. Координує рухи голови, руки, ніг під час виконання <i>preparation</i>, а також у кінці вправи на заключні акорди. 6. Утримує баланс корпусу, знімаючи руку з опори.</p>
<p>Модуль 3. Точки залу</p>	<p>1. План класу. 2. Положення корпусу <i>epaulement croise, epaulement efface</i>. 3. Рухи в <i>epaulement</i>. 4. <i>Allegro</i> на точки залу.</p>	<p>8</p>	<p>1. Називає точки залу та орієнтується в плані класу. 2. Дотримується фігурного ракурсу <i>epaulement croise, epaulement efface</i> в чистому вигляді. 3. Виконує вправи <i>exercice</i> в <i>epaulement</i> (частково) на середині залу, з дотриманням основних правил. 4. Виконує в <i>epaulement I, II, III port de bras</i>.</p>
<p>Модуль 4. Зв'язуючі та допоміжні рухи біля опори.</p>	<p>1. Група <i>battement</i> з положення <i>sur le cou-de-pied</i> (основне та умовне) з однією рукою на опорі.</p>	<p>30</p>	<p>1. Тримає баланс та вісь корпусу на опорній нозі, із сильно витягнутим коліном під</p>

<p>Танцювальні кроки</p>	<p>2. <i>Retire, passé</i> – як складові частини <i>battement développé</i>.</p> <p>3. <i>Flic-flac</i> обличчям до опори в II поз. на 45° (з акцентованим рухом до себе, від себе).</p> <p>4. <i>Temps releve par terre en dehors</i> і <i>en dedans</i> біля опори.</p> <p>5. Танцювальні кроки (<i>pas degage, pas tombe, tombe pas de bourree, pas coupe</i>).</p> <p>6. Різновиди <i>pas de bourree</i> (зі зміною ніг, <i>suivi</i>) обличчям до опори.</p>	<p>час виконання групи <i>battement</i> з положеннями робочої ноги на <i>sur le cou-de-pied/retire/pasé</i>.</p> <p>2. Утримує робочу ногу виворітно в тазостегновому суглобі під час виконання групи <i>battement</i> з положення <i>sur le cou-de-pied</i> та <i>rond de jambe en l'air, battement développé</i>.</p> <p>3. Координує рухи голови, робочої руки, ноги під час виконання <i>pasé</i>.</p> <p>4. Тримає верхню частину робочої ноги виворітно та не порушує рівень стегна під час виконання <i>flic-flac</i>.</p> <p>5. Демонструє в допоміжних рухах (<i>pas degage, pas de bourree</i> та ін.) активну участь стоп з дотриманням позицій.</p>
<p>Всього годин у навчальному році:</p>	<p>70</p>	

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

тримає баланс та пряму поставу корпусу впродовж всього уроку;
координує рухи ніг, голови та рук у заданих танцювальних положеннях та з музичним супроводом;
застосовує принцип *arrondi* та прийом *allonge* під час виконання основних позицій рук, групи *allegro* з двох ніг на дві;
розпочинає *préparation* та закінчує ним (на два акорди) вправи в обсязі програми;
виконує *I, II, III port de bras* на *epaulement*.

Другий рік навчання. Завдання: освоєння техніки виконання напівобертів та поворотів біля станка; розвиток фігурної виразності рухів за допомогою основних поз класичного танцю; розвиток стійкості (*aplomb*) у різноманітних позах та поворотах; розвиток пластичності рук і корпусу; вивчення стрибків з різних прийомів і розвиток *elevation* та *ballon*; формування правильної техніки дихання у стрибкових вправах; розвиток сили ніг і ступні шляхом вивчення вправ на півпальцях.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 5. Напівоберти біля опори. Участь рук в обертах	1. <i>Force</i> . 2. Напівоберти по V поз. у напрямку до опори, від опори. 3. Поворот <i>fouetté en dehors</i> і <i>en dedans</i> на 1/4, 1/2 кола з ногою витягнутою попереду або позаду носком у підлогу. 4. Робота рук, голови та ніг під час виконання обертальних вправ на 1/2 кола до опори та від опори. 5. IV поз. ніг.	16	1. Утримує підтягнутий корпус, міцну сильну спину під час виконання напівобертів та <i>fouetté</i> . 2. Демонструє підхват відкритої руки перед напівобертом у виконавських прийомах <i>demi-plié relevé, tombe pas de bourree, soutenu, tombe</i> з напівобертом <i>sur le cou-de-pied</i> з підведенням робочої ноги в V поз. 3. Змінює пружно п'ятки з дотриманням V поз. в обертах. 4. Здійснює поворот <i>fouette</i> на подушечці ступні сильно витягнутої опорної ноги, навколо своєї осі, одночасно із зміною напрямку працюючої ноги. 5. Визначає спрямованість напівобертів та <i>fouetté</i> і виконує обертальний рух відносно положення/позиції ніг. 6. Координує роботу рук, голови та ніг під час виконання обертальних вправ на 1/2 кола до опори та від опори. 7. Демонструє виворотні паралельні ступні ніг, центр ваги корпусу – на двох ногах по IV поз. обличчям до опори (по мірі засвоєння – у різних комбінаціях).
Модуль 6. Побудова та характер основних поз класичного танцю	1. Пози класичного танцю: <i>croisée, effacée, ecarte</i> вперед і назад носком у підлогу. 2. I, II, III <i>arabesques</i> носком у підлогу.	16	1. Дотримується підтягнутого корпусу та кінцівок у вивчених позах. 2. Будує позу носком у підлогу за принципом <i>battement tendu</i> .

	<p>3. <i>III port-de-bras</i> з ногою витягнутою на носок, з переходом з однієї ноги на іншу.</p> <p>4. <i>Temps lie</i> як хореографічна форма.</p>		<p>3. Утримує рівну лінію плечей, положення рук, правильний погляд на кисть в усіх позах.</p> <p>4. Виконує пози <i>croisée, effacée, ecarte, I, II, III arabesques</i> носком у підлогу на середині залу з повним відчуття ваги на опорній нозі, підтягнутим корпусом, сильною спиною.</p> <p>5. Виконує <i>III port-de-bras</i> з нерухомими стегнами та підтягнутою спиною.</p> <p>6. Виконує маленьке <i>adagio (temps lie)</i>, побудоване на позах та зв'язуючих рухах з кантиленим характером.</p>
<p>Модуль 7. <i>Rizovidi allegro en face</i></p>	<p>1. <i>Elevation</i> та <i>ballon</i> як стрибкові прийоми.</p> <p>2. Техніка правильного дихання в стрибкових правах.</p> <p>3. Група <i>allegro</i> з двох ніг на дві.</p> <p>4. Група <i>allegro</i> з двох ніг на одну та з однієї ноги на іншу.</p> <p>5. Група <i>sissonne</i>.</p>	16	<p>1. Виконує вивчені стрибки високо (<i>elevation</i>) з чіткістю силового посилення вгору, з сильним, пружним <i>plie</i>, підтягнутим корпусом, міцною спиною (<i>ballon</i>) у заданому викладачем темпі.</p> <p>2. Фіксує позиції ніг у повітрі та положення <i>sur le cou-de-pied</i> на щиколотці опорної ноги під час виконання групи <i>sissonne</i>.</p> <p>3. З'єднує ноги в повітрі під час виконання <i>pas assemblé</i> та координує поворот голови з рухом робочої ноги.</p> <p>4. Контролює процес дихання в стрибкових вправах (вдих/видих).</p> <p>5. Демонструє чітку підміну ніг/переносить центр ваги з однієї ноги на іншу при приземленні під час виконання <i>pas jete, pas balancé</i>.</p>

Модуль 8. Вправи біля опори на півпальцях	1. <i>Préparation</i> на півпальці як окрема вправа та як початок рухів з положенням робочої ноги на <i>cou-de-pied</i> . 2. Контрастне чергування рухів на всій ступні та півпальцях, і музичної розкладки виконання в межах однієї вправи.	22	1. Розпочинає всі вправи <i>exercice</i> біля опори з <i>préparation</i> відповідно до вступу. 2. Виконує <i>préparation</i> у програмних рухах, із-за такту, з танцювальним жестом руки («дихає кістю»), координує його з підняттям на півпальці. 3. Демонструє техніку виконання рухів на півпальцях у <i>rond de jambe en l'air</i> на 45°, <i>battement frappé</i> , <i>petit battement sur le cou-de-pied</i> . 4. В кінці вправи стримано сходять з півпальців на виворотну ступню витягнутої опорної ноги, одночасно з опусканням робочої ноги на <i>pointé</i> в усіх напрямках. 5. Зберігає та контролює принцип виконання рухів під час різних навчальних задач: зміни темпу, ритму та музично-ритмічної структури вправи.
Всього годин у навчальному році:		70	

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

виконує навчальні задачі на півпальцях по V, IV поз. у поєднанні з напівобертами та в різних музичних розкладках;

будує пози *croisée*, *effacée*, *eccarte* вперед і назад, I, II, III *arabesques* носком у підлогу, знає їх відмінності;

злитно відтворює схеми з трьох позицій рук (форми *port de bras*) та перехід з пози в позу;

володіє базовим рівнем стрибкового прийому *elevation* та *ballon* у групах *allegro*: з двох ніг на дві, з двох ніг на одну та з однієї ноги на іншу.

Третій рік навчання. Завдання: удосконалення техніки виконання вправ біля станка в більш швидкому темпі; виконання основних поз класичного танцю, різновидів обертань на одній нозі у всіх розділах уроку, групах *allegro*, із зупинкою та рівновагою на опорній нозі, дотримуючись їх характерних особливостей; виконання вправ біля станка та на середині залу зі

зміною опорної ноги в межах однієї комбінації та чергуванням положень *en face* і *épaulement*; вивчення техніки виконання підготовчих вправ до обертань та рухів *en tournant* на середині залу; розвиток координаційних прийомів рук в *allegro* на малі/великі пози та під час виконання *en tournant*; формування сценічної культури та художньо-образного мислення.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
<p>Модуль 9. <i>Exercice біля опори та на середині.</i> <i>Пози класичного танцю</i></p>	<p>1. Маленькі пози <i>croisée, effacée, ecartée</i> вперед і назад як кінець вправи біля опори. 2. Пози класичного танцю на 45° у вправах на середині залу, побудовані прийомом <i>battement releve lent</i>. 3. <i>IV arabesques</i>. 4. <i>IV port de bras</i>.</p>	<p>32</p>	<p>1. Завершує вивчені вправи <i>exercice</i> в пози <i>croisée, effacée, ecartee</i> вперед і назад, зберігаючи виворітність ніг, підтягнутість корпусу, рівність плечей і стегон в маленьких позах. 2. Зберігає висоту робочої ноги на 45° у позах <i>croisee, effacee, ecartee, arabesques</i>. 3. Виконує <i>IV arabesques</i> та <i>IV port de bras</i>, утримуючи корпус підхопленим, з вибудованою лінією плечей та з пом'якшеною лінією рук. 4. Доповнює характер виконаних поз поворотом голови та поглядом.</p>
<p>Модуль 10. <i>Партерні обертання.</i> <i>Рухи en tournant</i></p>	<p>1. Підготовка до партерних обертань з працюючою ногою на <i>sur le cou-de-pied</i> біля опори. 2. Рухи <i>en tournant</i> на середині залу. 3. Сценічні рухи. 4. Техніка виконання обертальних вправ по діагоналі/колу (<i>tour chaîné, pas glissade en tournant</i>).</p>	<p>38</p>	<p>1. Демонструє достатній рівень координації рук, ніг, голови в підготовчих вправах до <i>pirouette en dehors</i> і <i>en dedans</i> з V поз., <i>pirouette en dehors</i> і <i>en dedans</i> з II поз., <i>pirouette en dehors</i> і <i>en dedans</i> з IV поз. (за вибором викладача). 2. Демонструє силу стопи та витягнутість опорної ноги під час виконання півпальців у партерних обертаннях, з вивотною активною робочою ногою на <i>sur le cou-de-pied</i>. 3. Зберігає виворотність, стійкість, чітку</p>

			<p>координацію рухів під час виконання вправ <i>en tournant en dehors et en dedans</i> на 1/8, 1/4 кола.</p> <p>4. Координує роботу рук та ніг з високо піднятим, підтягнутим корпусом під час виконання <i>préparation</i>, сценічного <i>sissonne</i>.</p> <p>5. Тримає вертикальну вісь корпусу під час виконання обертів.</p> <p>6. Виконує стійку зупинку корпусу у виворотну позицію чи позу після закінчення обертів.</p>
Всього годин у навчальному році:		70	

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

виконує пози класичного танцю у всіх розділах уроку, групах *allegro*, з зупинкою та рівновагою на опорній нозі, дотримуючись їх характерних особливостей (геометрії, погляду);

володіє базовим рівнем техніки *pirouette en dehors i en dedans* з відповідною узгодженістю всього тіла;

виконує швидкі повороти (*tour chaine*) у просуванні по діагоналі/колу в заданому темпі.

Четвертий рік навчання. Завдання: засвоєння техніки обертальних вправ: *fouetté, pirouette en dehors i en dedans*; вивчення та відпрацювання ускладнених форм *rond* та *grand battement jeté*; відпрацювання виразності поз, координації рухів і розвитку сили ніг; розвиток рухливості нижніх кінцівок під час виконання рухів *double*; освоєння підготовчих вправ до заносок; удосконалення та ускладнення виконання комбінацій у швидкому темпі.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 11. <i>Fouette та pirouette біля опори</i>	<p>1. Поворот <i>fouetté en dehors i en dedans</i> на 1/4, 1/2 кола, з ногою піднятою на 45° як окрема вправа.</p> <p>2. <i>Pirouette en dehors i en dedans</i> з V, II, IV поз. як окрема вправа.</p> <p>3. Повороти <i>fouetté en dehors i en de dans</i> та <i>pirouette en dehors i en dedans</i> у різних навчальних задачах.</p>	8	<p>1. Виконує групу обертальних рухів <i>fouetté, pirouette en dehors i en dedans</i> спритно, з міцними ногами, з виворотними стопами та стегнами, рівними плечима, розподіляє центр ваги на опорну ногу.</p> <p>2. Здійснює поворот <i>fouette</i> на подушечці ступні сильно витягнутої</p>

			<p>опорної ноги, навколо своєї осі, одночасно із зміною напрямку працюючої ноги з утриманням висоти 45°.</p> <p>3. Координує та залучає активні руки в поворотах, збираючи їх в I, III поз.</p> <p>4. Виконує програмні рухи <i>exercice</i> в комбінації з <i>fouetté</i> та <i>pirouette en dehors</i> і <i>en dedans</i> з V, II, IV поз., з дотриманням принципів класичного танцю.</p>
<p>Модуль 12. Виконавський прийом <i>double</i></p>	<p>1. Виконавський прийом <i>double</i> у вправах біля опори та на середині в стрибках.</p> <p>2. <i>Double assemblé</i>.</p> <p>3. Підготовка до заносок (<i>échappé battu</i>).</p>	16	<p>1. Демонструє у вправах музично-ритмічне виконання робочою ногою прийому <i>double</i>.</p> <p>2. Розподіляє силове навантаження на опорній нозі та акцентує увагу на другий рух, що завершує <i>double</i> у вправі.</p> <p>3. Виконує <i>double assemblé</i> з чітким поворотом голови та акцентом на другий рух.</p> <p>4. Демонструє активні, витягнуті обидві ноги під час виконання дрібних ударних рухів (биття) <i>battu</i>.</p>
<p>Модуль 13. <i>Vue grand rond de jambe ma grand battement jete</i></p>	<p>1. Ускладнені форми групи <i>rond</i>.</p> <p>2. <i>Passé</i> як зв'язуючий рух у вправах з положенням працюючої ноги на 90°.</p> <p>3. Ускладнені форми групи <i>grand battement jete</i> з допоміжними і зв'язуючими рухами/танцювальними кроками.</p>	46	<p>1. Тримає центр ваги на витягнутій опорній нозі, верхню частину працюючої ноги виворітною і нерухомою під час виконання рухів модулю.</p> <p>2. Володіє прийомом <i>passé</i> під час виконання вправ модуля на 90°.</p> <p>3. Виконує <i>grand rond de jambe</i> та/або <i>grand rond de jambe jete</i> утримуючи задану викладачем висоту, через усі прохідні точки, виворітною робочою ногою.</p> <p>4. Демонструє виворітність обох ніг на підлозі і в повітрі в <i>grand</i></p>

			<i>battement jete.</i> 5. Залучає/балансує корпусом, збільшує амплітуду руху під час виконання <i>grand battement jeté</i> з допоміжними і зв'язуючими рухами/танцювальними кроками.
Всього годин у навчальному році:		70	

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

виконує *fouetté* та *pirouette en dehors* і *en dedans* у різноманітних рухових сполученнях біля опори;

здатний виконувати поворот/повороти на одній нозі, збільшувати амплітуду кидка (*grand battement jeté*) та колообертання (*rond*) робочою ногою в ускладнених формах групи *rond*;

показує базовий рівень рухомості кінцівок (ніг, рук, голови) під час виконання рухів *double*, групах *allegro*;

володіє здатністю знаходити та виправляти помилки технічного характеру у власному виконанні.

П'ятий рік навчання. Завдання: закріплення знань зі структури, термінології *exercice*; розвиток виразності та виконавської культури у великому *adagio*; освоєння техніки великих стрибків; розвиток артистичності та віртуозності; удосконалення виконавської техніки; розвиток вміння створювати образи в танцювальних сценах;

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 14. <i>Exercice на півпальцях у великі пози на epaulement.</i> <i>Pirouette.</i> <i>Tour</i>	1. Великі пози в усіх розділах уроку в комбінації з технічно складними елементами. 2. <i>Temps lié</i> на 90° з переходом на всю стопу і напівпальці. 3. <i>Tours lent</i> із пози в позу. 4. <i>V, VI port de bras.</i>	32	1. Виконує <i>exercice</i> біля опори у великі пози <i>croisée, effacée, ecartée, attitude croisée, attitude effacée, I-IV arabesques</i> , на півпальці вперед/назад та з <i>V, VI port de bras</i> . 2. Виконує великі пози вперед у сполученні з <i>tire-bouchon</i> . 3. Орієнтується у відповідних ракурсах заданих поз, дотримується геометрії під час їх виконання. 4. Фіксує визначене положення (підготовка) перед першим <i>tour</i> ,

			<p>контролюючи розкрити руку в II поз. (<i>force</i>), а в наступних <i>tours</i> – рухи працюють з урахуванням інерції.</p> <p>5. Тримає рівновагу на опорній нозі та активно з'єднує руки в I поз., координує поворот корпусу та голови (тримає точку) в обертальних вправах.</p> <p>6. Демонструє правильне опускання з півпальців</p> <p>7. у заданих позиціях в усіх розділах уроку.</p> <p>8. Одночасно виконує поворот корпусу з рухом п'ятки робочої ноги та руками, що приймають задану позу в <i>tour lent</i>.</p> <p>9. Виконує <i>V, VI port de bras</i> з підтягнутим, гнучким корпусом, використовує засоби виразності рук відповідних <i>port de bras</i>.</p> <p>10. Зберігає плавний характер <i>VI port de bras</i>.</p>
<p>Модуль 15. <i>Adagio ma allegro</i> як основа танцювальності</p>	<p>1. Форми <i>attitude, a la second, arabesques</i> у танцювальних фразах великого <i>adagio</i>.</p> <p>2. Стрибки з поворотом, у пози, з різними видами танцювального кроку (зв'язуючими і допоміжними <i>рухами</i>) для пересування в різних напрямках.</p> <p>3. Підготовка до іспиту.</p>	38	<p>1. Демонструє стійкість, енергію, витягнутість поз і ніг під час виконання великого <i>adagio</i>.</p> <p>2. Зберігає природно-художній образ великих поз у великому <i>adagio</i>.</p> <p>3. Виконує <i>adagio</i> 2–3 танцювальних фраз: з видами <i>developpe, tour lent, port de bras, tour sur le cou-de-pied</i> і <i>tour</i> у великих позах.</p> <p>4. Вільно виконує переходи з <i>épaulement</i> у положення <i>en face</i> та переходи в <i>épaulement</i> під час завершення стрибків.</p> <p>5. Демонструє скоординовану роботу корпусу, рук, голови, їх погодженість із рухами ніг у стрибках.</p> <p>6. Здатний виконати 3–4</p>

		комбінації програмних стрибків у заданому темпі. 7. Демонструє фізичну витривалість впродовж всіх розділів уроку та знає лексичний матеріал класу.
Всього годин у навчальному році:		70

Під час виконання програми підсумкового контролю у формі іспиту:
знає структуру, термінологію та особливості *exercice* в обсязі програми;
демонструє позиції рук і ніг, пози класичного танцю, стрибки, обертання, сполучні рухи з танцювальною та музичною виразністю;
дотримується основних положень, принципів виконавської техніки відповідно до всіх рухів, груп *allegro* за видовими ознаками та втілює їх під час створення образів у хореографічному малюнку;

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ахемян Т. Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. Київ : ДАКККиМ, 2003. 115 с.
2. Базарова Н. П. Классический танец. Ленинград : Искусство, 1975. 181 с.
3. Базарова Н. П. Мей В. П. Азбука классического танца. Ленинград : Искусство, 1983. 207 с.
4. Балет: энциклопедия / под ред. Ю. Н. Григоровича. Москва : Советская энциклопедия, 1981. 559 с.
5. Барышкова Т. К. Азбука хореографии : метод. указ. Санкт-Петербург : РЕСПЕКС, ЛЮКСИ, 1996. 256 с.
6. Березова Г. О. Класичний танець в дитячих хореографічних колективах. Київ : Музична Україна, 1977. 272 с.
7. Ваганова А. Я. Основы классического танца. Санкт-Петербург : Лань, 2002. 192 с.
8. Васірук С. О. Класичний танець : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2009. 260 с.
9. Все о балете : словарь-справочник / сост. Е. Я. Суриц ; под ред. Ю. Слонимского. Москва ; Ленинград : Музыка, 1966. 454 с.
10. Головкина С. Н. Уроки классического танца в старших классах. Москва : Искусство, 1989. 159 с.
11. Костровицкая В. С. 100 уроков классического танца. Ленинград : Искусство, 1972. 239 с.
12. Костровицкая В. С., Писарев А. А. Школа классического танца. Ленинград : Искусство, 1986. 261 с.
13. Мориц В., Тарасов Н., Чекрыгин А. Методика классического тренажа. Ленинград : Искусство, 1940. 171 с.
14. Прибылов Г. Н. Методическое пособие по классическому танцу для педагогов-хореографов младших и средних классов. Москва : Галерея, 1999. 63 с.
15. Сучасне хореографічне мистецтво: підґрунтя, тенденції, перспективи

розвитку : навч.-метод. посіб. / упоряд. Плахотнюк О. та ін. Львів : СПОЛОМ, 2016. 240 с.

16. Тарасов Н. И. Классический танец. Москва : Искусство, 1981. 479 с.

17. Туркевич В. Д. Хореографічне мистецтво України у персоналіях : бібліографічний довідник : хореографи, артисти балету, композитори, диригенти, лібретисти, критики, художники. Київ : [б. в.], 1999. 223 с.

18. Хореографічна та театральна культура України: педагогічні та мистецькі виміри : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 18–19 квіт. 2013 р. Ч. 1 / упоряд. А. М. Підлипська. Київ, 2013. 331 с.

19. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю : підручник. Вид. 2-ге. Київ : Альтерпрес, 2007. 324 с.

20. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю в школі : метод. рекомендації. Київ : ІЗМН, 1998. 76 с.

21. Шариков Д. І. «Contemporary dance» у балетмейстерському мистецтві: навч. посіб. Київ : КиМУ, 2010. 170 с.

22. Ярмолович Л. Классический танец. Ленинград : Музыка, 1986. 86 с

Електронні ресурси

1. Ballet Positions of the Body.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=vxUs3ky8EDc> (дата звернення: 04.11.2021).

2. Insight: ABC of Ballet – The Fred Step:

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HUpj3zUaikI> (дата звернення: 04.11.2021).

3. Insight: Ballet Glossary – Arabesques:

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=SmRrfm1ihGg> (дата звернення: 04.11.2021).

4. Insight: Ballet glossary – arm positions:

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=S5HwZJQ8NuA> (дата звернення: 04.11.2021).

5. Insight: Ballet glossary – développé:

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=m4A6PLeGIB4&list=PL7E40E6E2DAB561B5&index=6> (дата звернення: 04.11.2021).

6. Insight: Ballet Glossary – Glissade:

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=BDUOIHKKVU&list=PL7E40E6E2DAB561B5&index=12> (дата звернення: 04.11.2021).

7. Insight: Ballet glossary – grand battement:

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=BVM8AP3luyI&list=PL7E40E6E2DAB561B5&index=13> (дата звернення: 04.11.2021).

8. Insight: Ballet glossary – Pas de bourrée:

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1hdHc1hJAWU> (дата звернення: 04.11.2021).

9. OBC's Strictly Ballet Movements/ Pas Failli by Miko Kravets:

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7SkbcQSfLnM> (дата звернення: 04.11.2021).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівні компетенції	Бали	Характеристика навчальних досягнень
Початковий	1–3	Учень/учениця здатний/а відтворити незначну частину вправ біля станка та комплекс рухів на середині зали. Допускає значні технічні помилки у виконанні танцювальних рухів, здатний/а виправляти їх тільки з допомогою викладача. Виконує всі частини уроку без дотримання музично-ритмічної структури, неемоційно, маловиразно, без відповідної манери виконання рухів, не дотримуючись позицій рук.
Середній	4–6	Учень/учениця здатний/а відтворити не в повному обсязі вправи біля станка та комплекс рухів на середині зали. Допускає значні помилки у виконанні навчального матеріалу, але виправляє їх самостійно. Виконує вправи з дотриманням музично-ритмічної структури, але маловиразно, без відповідної манери виконання рухів.
Достатній	7–9	Правильно в заданому характері з дотриманням музично-ритмічної структури виконує вправи, рухи, комбінації та стрибки, але припускає незначні недоліки. У повному обсязі засвоїв навчальний матеріал. Виконує технічні вправи, допускаючи незначні помилки в деяких ускладнених рухах та комбінаціях.
Високий	10–12	Вправи біля станка виконує чітко, технічно, скоординовано в заданому характері, з дотриманням відповідної музично-ритмічної структури та основних положень, принципів виконавської техніки. Швидко засвоює весь навчальний матеріал, володіє виконавською технікою.

Методичні роз'яснення до нормативного змісту та результатів навчання

Exercice біля опори та на середині залу має стандартну, класичну структуру та виконується обов'язково на кожному уроці, з певною сталою послідовністю вправ. Методичні роз'яснення мають рекомендаційний характер та стосуються мінімального нормативного змісту, який вивчається вперше.

Перший рік

Основними завданнями першого року навчання залишається робота над виворотністю, постановкою корпусу, елементарними навичками координації, балансом. Рекомендується приділяти особливу увагу схемам основних позицій рук та звернути увагу на їх значення в класичному танці.

Цей рік є новим етапом в освоєнні рухів класичного танцю. Вправи виконуються тримаючись однією рукою за опору, по чергово з правої та лівої ноги, в трьох напрямках («хрестом»), з чергуванням фізичного навантаження. Наприкінці року завершується формування *exercice* біля опори. У міру засвоєння, рухи переносяться в тій же послідовності на середину зали.

З метою розвитку виконавської техніки та координації збільшується загальний обсяг вправ. Для урізноманітнення уроку в межах однієї вправи рекомендовано виконувати рух у різних музично-ритмічних структурах. Нові рухи вивчаються в «чистому» вигляді (на всій ступні), з можливістю для учня перевірити правильність виконання.

Програмою пропонується на початку уроку використовувати повільний темп, з поступовим прискоренням.

Назва модуля	Рекомендовано до виконання	Види модульного контролю
1	2	3
<p>Модуль 1. Правила та основні принципи виконання вивчених рухів та стрибків</p>	<p>Музичний темп <i>stringendo</i> (з поступовим прискоренням):</p> <p>Exercice біля опори (обличчям до опори):</p> <ul style="list-style-type: none"> – перегинання корпусу вбік і назад; – <i>demi plie, grand plie</i> по I, II, V поз., кожен рух на 2 т. (4/4); – <i>battement tendu</i> по I поз. в усіх напрямках, кожен рух на 4 т. (2/4); – <i>passe par terre</i> (на витягнутій нозі та на <i>demi plie</i>), кожен рух на 4 т. (3/4); – <i>battement tendu jete</i> по I поз. в усіх напрямках, кожен рух на 2 т. (2/4); – <i>demi rond de jambe par terre en dehors et en dedans</i> кожен рух на 4 т. (4/4 або 3/4); – <i>rond de jambe par terre en dehors et en dedans</i> кожен рух на 2 т. (4/4) або 4 т. (3/4); – <i>battement fondu</i> по I поз. в усіх напрямках (носком в підлогу), кожен рух на 2 т. (4/4); – <i>battement frappe</i> в усіх напрямках (носком у підлогу), кожен рух на 2 т. (2/4); – <i>battement relevé lent</i> на 45° в усіх 	<p>Поточний контроль</p> <p>Перевіряємо на відсутність типових помилок у техніці виконання вивчених рухів.</p> <p>Звертаємо увагу на:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ вертикальне положення тіла (<i>aplomb</i>); ✓ округлі позиції та положення рук з помірним напруженням м'язів у верхній частині, з опущеними, розкритими плечами; ✓ правильне розташування всієї стопи на підлозі в позиціях; ✓ приземлення в стрибках у м'яке, еластичне

	<p>напрямах, кожен рух на 2 т. (4/4); – <i>grand battement jeté</i> по I поз. в усіх напрямках, кожен рух на 2 т. (2/4). Exercice на середині залу: – <i>demi plie</i> по I, V поз., кожен рух на 2 т. (4/4); – <i>battement tendu</i> по I поз. в усіх напрямках, кожен рух на 4 т. (2/4); – <i>battement tendu jete</i> по I поз. вбік, кожен рух на 2 т. (2/4); – <i>demi rond de jambe par terre en dehors et en dedans</i> кожен рух на 4 т. (4/4 або 3/4); – <i>passee par terre</i> кожен рух на 4 т. (3/4).</p> <p>Allegro (стрибки повторювальні кілька разів): – <i>temps leve saute</i> по I і II поз. у різних темпових поєднаннях; – <i>pas échappé</i>; – <i>changement de pieds</i>; – трампліні стрибки по паралельних позиціях на місці, по діагоналі; – учбова форма <i>tour chaine</i> по діагоналі. I, II, III <i>port de bras</i> (у чистому вигляді), кожне на 8 т. (3/4) з фіксацією кожної позиції рук. Відеоприклад: <i>Port de bras</i> https://www.youtube.com/watch?v=S5HwZJQ8NuA</p>	<p>і виворотне <i>demi plie</i> з міцно притиснутими до підлоги п'ятками; ✓ ритмічність виконання рухів.</p>
<p>Модуль 2. Вправи з однією рукою на опорі</p>	<p>Музичний темп <i>moderato</i> (помірно), <i>ritenuto</i> (стримуючи).</p> <p>Exercice біля опорі (вправи виконуються з правої та лівої ноги по черзі, в поєднанні з <i>port de bras</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> – правильне положення руки на опорі; – постановка корпусу (<i>aplomb</i>) з однією рукою на опорі; – <i>preparation</i> (підготовка до вправи) спочатку опрацьовується як окрема вправа, кожен рух на 2 т. (4/4) або 4 т. (2/4); – <i>demi plié, grand plie</i> по I, II, V поз., кожен рух на 1 т. (4/4); – <i>demi plié</i> по IV поз. кожен рух на 2 т. (4/4); – <i>battement tendu</i> по V поз. в усіх напрямках, кожен рух на 4 т. (2/4); – <i>battement tendu jete</i> по V поз. в усіх напрямках, кожен рух на 2 т. (2/4); – <i>battement tendu z demi plié</i> по I та V поз. в усіх напрямках, кожен рух на 2 т. (2/4); – <i>battement tendu pour le pied (double</i> 	<p>Поточний контроль Перевіряємо: ✓ заокруглене положення в ліктях та мізинцях (<i>arrondi</i>) під час виконання всіх позицій відкритої робочої руки з елегантно, згрупованими пальцями кисті та ненапруженим зап'ястям; ✓ правильне положення руки на опорі та дотримання відстані до неї; ✓ збереження вертикальної вісі ваги корпусу, лінії плечей, розташування чотирьох точок відносно опорі;</p>

	<p><i>battement tendu</i>) з натиском п'ятки по II поз. вбік, кожен рух на 2 т. (2/4);</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>temps relevé par terre en dehors, en dedans</i> (<i>préparation</i> до <i>rond de jambe par terre</i>), кожен рух на 2 т. (4/4) або 4 т. (3/4); – <i>rond de jambe par terre</i> на <i>demi plié en dehors et en dedans</i> кожен рух на 2 т. (4/4) або 4 т. (3/4); – <i>battement soutenu</i> в усіх напрямках (носком у підлогу, на всій стопі), кожен рух на 2 т. (4/4); – <i>grand battement jeté</i> по V поз. в усіх напрямках, кожен рух на 2 т. (2/4). <p>Exercice на середині залу: виконуються рухи, вивчені біля опори в положенні <i>en face</i>.</p> <p>Allegro: вивчені стрибки виконуються в різних музичних розкладках (два швидких, один повільний; один повільно – три швидких з паузою на <i>plié</i> і т.п.):</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>temps leve saute</i> по I, II та V поз.; – <i>pas echappe</i>; – <i>changement de pieds</i>. <p><i>I, II та III port de bras</i> з витягнутою ногою носком у підлогу вбік, вперед, назад.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ узгодженість <i>preparation</i> перед кожною вправою з її музичним характером та темпом; ✓ елементарні навички координації при одночасній роботі голови, рук, ніг та корпусу.
<p>Модуль 3. Точки залу</p>	<p>Музичний темп <i>andante</i> (відносно нейтрально).</p> <p>Exercice біля опори: відпрацьовуються та вдосконалюються вправи попередніх модулів з незначними корективами та доповненнями.</p> <p>Exercice на середині залу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – план класу; – поняття <i>epaulement</i>; – положення корпусу та ракурс в <i>croise, efface</i>. <p>Відео приклад: Ballet positions https://www.youtube.com/watch?v=vxUs3ky8EDc</p> <p>Вправи на просторову орієнтацію:</p> <ul style="list-style-type: none"> – схема залу (малюємо носком по підлозі закритими очима). <p>Allegro (засвоєний матеріал виконується на точки залу):</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>temps leve saute</i> по I, II та V поз. <i>en tournant</i> на 1/8 оберта (по мірі засвоєння на 1/4). <p><i>I, II, III port de bras</i> в <i>epaulement</i> (на витягнутій нозі або на <i>demi plié</i>).</p>	<p>Сценічна робота Перевіряємо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ виворотну та щільну V поз. ніг у ракурсах; ✓ чотири точки корпусу в одній площині; ✓ чітку орієнтацію учня щодо точок залу.

<p>Модуль 4. Зв'язуючі та допоміжні рухи біля опори. Танцювальні кроки</p>	<p>Музичний темп <i>andante</i> з музичними штрихами <i>staccato</i>.</p> <p>Exercice біля опори:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>relevé</i> з робочою ногою на основне та умовне <i>sur le cou-de-pied</i> (зі скороченим/витагнутим підйомом), кожен рух на 4 т. (2/4); – <i>battement fondu</i> на 45° (на всій ступні) в усіх напрямках, кожен рух на 2 т. (4/4); – <i>rond de jambe en l'air</i> на 45° (учбова форма без обертання в колінному суглобі), кожен рух на 2 т. (4/4); – <i>battement frappe</i> на 45° в усіх напрямках, кожен рух на 2 т. (2/4); – <i>preparation, petit battement sur le cou-de-pied</i> (з перенесенням ноги рівномірно), кожен рух на 2 т. (2/4); – <i>passe retiré</i>, кожен рух на 2 т. (4/4); – <i>battement développé</i> (рекомендується починати вивчати обличчям до станка вбік та назад, вперед – тримаючись однією рукою за опору. Окремо відпрацьовується рух руки при виконанні положення <i>passé</i>), кожен рух на 2 т. (4/4); – <i>flic-flac</i> в чистому вигляді (обличчям до опори), кожен рух на 2 т. (2/4). <p>Exercice на середині зали: виконуються засвоєні біля опори рухи модуля з багаторазовим повторенням в поєднанні з кроками й зв'язуючими рухами:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>pas degage</i> по II та поз.; – <i>pas tombe</i>; – <i>pas coupe</i>; – <i>pas polka</i> (з положенням ноги <i>sur le cou-de-pied</i>); – <i>pas de bourre simple, suivi</i> (вивчення <i>pas de bourrée</i> та їх видів починається біля станка, пізніше продовжується на середині зали). <p>Відеоприклад: <i>Pas de bourre</i> https://www.youtube.com/watch?v=1hdHc1hJAWU</p> <p>Відеоприклад: Комбіновані вправи https://www.youtube.com/watch?v=HUpj3zUaIkI</p> <p>Allegro (обличчям до опори з перенесенням на середину зали по мірі засвоєння):</p> <ul style="list-style-type: none"> – навчальна форма <i>petit pas assemblé</i> вбік; – <i>pas balance</i>; – <i>pas glissade</i>. <p>Виконання <i>I, II i III port de bras</i> з різними танцювальними кроками.</p>	<p>Семестровий показ. Контрольний урок Перевіряємо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ максимальну натягнутість та виворотність опорної ноги; ✓ верхню виворотність робочої ноги, натягнутість підйому з відведеними пальцями назад («пташка») у положенні <i>sur le cou-de-pied/retire/passé</i>; ✓ рух робочої ноги по опорній, позаду – з виворотною п'яткою; ✓ чіткість виконання, точність положення <i>sur le cou-de-pied</i> (помилка: заламаний підйом) та збереження виворотності в прохідній II позиції в <i>pas de bourrée</i>.
---	--	--

Другий рік

Рекомендовано технічне ускладнення та розробка вправ біля станка з частковим підніманням на півпальці опорної ноги та з відкриттям робочої ноги на 45° (60°).

На середині залу розширюється діапазон фігурної виразності, в *exercice* біля опори та маленькому *adagio* вводяться напівоберти. Пози *croisée, effacée, ecartee, I, II, III arabesques* виконують носком в підлогу, як на витягнутій нозі, так й в *demi plié*. Вправи *en face* і *epaulement* на середині залу поєднуються разом, спочатку не більше двох.

Продовжується засвоєння основних елементів класичного танцю для вироблення стійкості та сили м'язів стопи, робота над правильною формою руху, танцювальністю, пластичністю при переході з пози в позу.

Музичний супровід набуває різноманітних ритмічних малюнків і загального прискорення темпу, що дозволяє вдосконалювати техніку виконання вправ. Змінюється кількість долей музичного такту, на які виконується один рух.

1	2	3
<p>Модуль 5. Напівоберти біля опори. Участь рук при поворотах</p>	<p>Музичний темп <i>presto, allegro (спрімко)</i>.</p> <p>Exercice біля опори (виконується з правою та лівою ноги без зупинки):</p> <ul style="list-style-type: none"> – поняття <i>force</i>, робота рук, ніг, голови підчас напівобертів; – напівоберти у V поз. до та від опори, кожен рух на 1 т. (4/4); – поворот <i>fouetté en dehors</i> і <i>en dedans</i> на 1/4, 1/2 кола, з ногою витягнутою попереду або позаду носком у підлогу, кожен рух на 2 т. (4/4); – IV поз. обличчям до станка, пізніше тримаючись однією рукою за опору; – <i>demi plié</i> та <i>grand plié</i> по всіх позиціях у комбінації з різноманітними <i>port de bras</i>; – <i>battement tendu pour le pied</i>: <ul style="list-style-type: none"> - із скороченням підйому на повітрі; - із <i>demi plié</i> в II позицію; – <i>battement tendu jete z demi plié</i> по I та V поз. в усіх напрямках, кожен рух на 2 т. (2/4); – <i>battement tendu jeté piqué</i> по V поз. в усіх напрямках, кожен рух на 2 т. (2/4); – <i>demi rond de jambe</i> на 45° <i>en dehors</i> et <i>en dedans</i>, кожен рух на 2 т. (4/4) або 4 т. (3/4); – <i>petit battement sur le cou-de-pied</i> з акцентом вперед, назад; – <i>plié-relevé</i> з ногою на <i>sur le cou-de-pied</i> (обличчям до опори); – <i>battement relevé lent</i> на 90° в усіх напрямках, кожен рух на 2 т. (4/4). <p>Exercice на середині зали: вправи виконуються в положенні <i>epaulement</i> з використанням напівобертів.</p>	<p>Поточний контроль Перевіряємо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ правильне положення та запас сили руки (<i>force</i>) перед обертом; ✓ координаційні прийоми рук та голови у напівобертах; ✓ вміння фіксувати погляд на точці, в яку закінчується рух корпусу в обертах; ✓ <i>plié-relevé (staccato)</i>: пружний вихід на півпальці в V поз. в обертах; ✓ чітку зміну п'яток в напівобертах; ✓ міцність спини підчас та в момент завершення повороту; ✓ розподіл ваги та відстань між стопами в IV поз.; ✓ верхню, середню та нижню виворотність ніг по IV поз.

	<p>Allegro:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>temps levé sauté</i> в IV поз.; – <i>pas echappe</i> в IV поз.; – <i>petit pas chasse</i>; – <i>tour coupe</i> по діагоналі (2/4); – <i>tour chaine</i> (закінчена форма) <p><i>I-III port de bras</i> в різних темпах, зі зміною точок залу (з т.8 на т. 2), обертальним прийомом <i>demi plie releve</i>.</p>	
<p>Модуль 6. <i>Побудова та характер основних поз класичного танцю</i></p>	<p>Музичний темп <u>lento</u> (спокійно).</p> <p>Exercice біля опори: відпрацьовуються та вдосконалюються вправи попередніх модулів з різними координаційними прийомами рук у межах однієї комбінації.</p> <p>Exercice на середині залу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – маленькі пози <i>croisee, effacee, ecartee</i> носком в підлогу на витягнутій нозі і на <i>demi plié</i>, кожна на 4 т. (3/4) або 2 т. (4/4); – <i>I, II, III arabesques</i>, кожен на 4 т. (3/4) або 2 т. (4/4); – <i>temps lie par terre</i> вперед та назад, кожен на 2 т. (4/4); – <i>III port de bras</i> з ногою витягнутою вперед/назад на носок, з переходом з однієї ноги на іншу; <p>Allegro:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>temps levé sauté</i> з ногою на <i>sur le cou-de-pied</i> (обличчям до станка, по мірі засвоєння – на середині); – <i>pas echappe</i> по II, IV поз. із закінченням на одну ногу біля станка (обличчям до станка), по мірі засвоєння – на середині. 	<p>Семестровий показ. Сценічна робота/ контрольний урок. Перевіряємо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ стійкість в позах при вертикальному, підтягнутому корпусі; ✓ виворотну позицію опорної ноги на підлозі, дотримання правила <i>battement tendu</i> при побудові поз; ✓ правильний ракурс корпусу в заданій позі; ✓ позиції рук, положення голови, рівність спини в позах та <i>III port de bras</i>; ✓ злитий характер виконання <i>temps lie</i>.
<p>Модуль 7. <i>Різновиди allegro en face</i></p>	<p>Музичний темп <u>vivo</u> (жваво).</p> <p>Поняття <i>elevation</i> та <i>ballon</i>, як особливі виконавські прийоми (за А. Я. Вагановою).</p> <p>Exercice біля опори та на середині залу: відпрацьовуються та вдосконалюються вправи попередніх модулів з різними координаційними прийомами в положенні <i>en face</i> та <i>epaulement</i>.</p> <p>Allegro: група з двох ніг на дві:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>temps levé sauté</i> з просуванням; – <i>pas assemblé</i> з переміною/без переміни ніг вбік; – <i>grand</i> та <i>petit pas echappe</i>; – <i>grand</i> та <i>petit changement de pieds</i>; <p>група з двох ніг на одну та з однієї ноги на</p>	<p>Індивідуальний показ. Перевіряємо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>plié</i> перед/після стрибка. <p>*Важливо, щоб учень тримав п'ятки/п'ятку на підлозі й відштовхувався від підлоги всією ступнею;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ позу та положення в повітрі, прийняті на підлозі з максимально натягнутими ногами (учень має зафіксувати положення у верхній

	<p>іншу (обличчям до станка, по мірі засвоєння – на середині):</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>pas jeté</i>; – <i>pas emboité</i>; <p>група <i>sissonne</i> (обличчям до станка, по мірі засвоєння – на середині):</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>sissonne simple</i>; – <i>sissonne fermee</i>; – <i>sissonne ouverte</i>. 	<p>точці стрибка);</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ вертикальну направленість стрибка (поштовх ногами без допомоги корпусу, тім'ячком вверх) ✓ ритмічність виконання (учень стійко витримує пластичний і музично-ритмічний стрій руху); ✓ дихання: рот має бути закритим, м'язи обличчя, шиї, голови та плечей – вільними від напруги; ✓ з'єднання ніг у V позицію в повітрі при виконанні <i>pas assemblé</i>.
<p>Модуль 8. Вправи біля опори на півпальцях</p>	<p>Музичний темп <u><i>andante</i></u> з музичним шрихами <u><i>staccato/legato</i></u>.</p> <p>Exercice біля опори: комбінації рухів рекомендовано будувати з повільних і швидких, дрібних, гострих і широких, рухів; на присіданнях/з рухами на півпальцях:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>préparation</i> як складова для вправи з положенням робочої ноги на <i>cou-de-pied</i> на 1 т. (2/4); – <i>petit battement sur le cou-de-pied</i> з акцентом вперед, назад, на позу <i>effacée</i> з опорною на <i>releve</i>; – <i>battement frappé</i> на 45° з опорною на <i>releve</i>; – <i>plié-relevé</i> з ногою піднятою на 45°; – <i>temps relevé</i> на 45° <i>en dehors, en dedans</i> (<i>préparation</i> до <i>rond de jambe en l'air</i>), кожен рух на 2 т. (4/4) або 4 т. (3/4); – <i>battement fondu</i> на 45° в усіх напрямках (на <i>releve</i>); – <i>battement soutenu</i> на 45° в усіх напрямках (на <i>releve</i>); – <i>battement développé</i> з опорною ногою на <i>plie</i>, на <i>relevé</i>; – <i>grand battement jeté pointe</i> по V поз. в усіх напрямках, кожен рух на 1 т. (2/4). <p>Exercice на середині залу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>pas de bourree de cote</i>; – <i>pas de bourree simple</i> в маленьку позу <i>effacée</i>; 	<p>Семестровий показ. Контрольний урок. Перевіряємо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ цілісну форму вправи при <i>préparation</i> на півпальцях (як завершена танцювальна форма); ✓ витягнутість і виворотність опорної ноги при сильному і напруженому гомілкостопному суглобі; ✓ рівень підйому на півпальці опорної ноги, без скошення стопи та завалу на великий палець; ✓ стійкість, підтягнутий корпус та тазостегновий пояс, відчуття опорної ноги (знімаючи руку з опори) при виконанні рухів.

	<p>– <i>pas de bourree dessus-dessous en face</i>.</p> <p>Adagio: з середини другого семестру в <i>exercice</i>, виконуваний на середині залу, включається елементарне <i>adagio</i> на основі вивчених рухів і поз.</p> <p>Allegro: засвоєний матеріал виконується в найпростіших різноманітних побудовах – <i>pas chasse</i> в позах класичного танцю.</p>	
<p>Третій рік</p> <p>Основними завданнями третього року навчання є: розвиток сили стопи виконанням вправ на півпальцях, розвиток стійкості, розвиток сили ніг шляхом збільшення кількості вивчених вправ, з використанням поз, розвиток техніки виконання вправ в більш швидкому темпі.</p> <p>Для розвитку координації ряд вправ поступово виконують в <i>épaulement</i>, в маленьких і великих позах класичного танцю. Велике значення при застосуванні поз треба приділяти поворотам і нахилам голови та напрямку погляду, що потім виразно буде передавати внутрішній стан втілюваного образу.</p> <p>Вправи <i>en face</i> і в <i>épaulement</i> біля опори і на середині залиа поєднуються разом, спочатку не більше двох. Але поряд з цим необхідно повторювати рухи в «чистому» вигляді, перевіряючи правильність виконання.</p> <p>Новим етапом в освоєнні рухів <i>exercice</i> є відпрацювання поворотів, переходів з однієї пози в іншу, ускладнення вправ за рахунок зміни опорної ноги.</p> <p>Музичний супровід уроку вимагає більшої різноманітності ритмічного малюнку і загального прискорення темпу. Окремі рухи <i>exercice</i> починають виконуватись на 1/8 такту, що сприяє розвитку техніки виконання.</p>		
1	2	3
<p>Модуль 9. <i>Exercice біля опори та на середині.</i> <i>Пози класичного танцю</i></p>	<p>Музичний темп <u><i>andante</i></u> з музичним штрихами <u><i>staccato/legato</i></u>.</p> <p>Exercice біля опори: комбінації вправ стають складнішими, побудовані на трьох-чотирьох рухах, що вивчалися у попередні роки, з активним використанням допоміжних рухів, з'єднувальних елементів та поз класичного танцю; – <i>battement développé passe</i>.</p> <p>Exercice на середині: – сценічний <i>preparation</i>; – <i>pas de bourrée ballotté</i> вперед, назад.</p> <p>Adagio: – пози класичного танцю з ногою на 45°; – <i>temps lie par terre</i> з перегинанням корпусу вперед та назад, кожен на 4 т. (4/4);</p> <p>Allegro: – <i>pas de chat</i>.</p>	<p>Модульний контроль. Контрольний урок Перевіряємо: ✓ виворотність ніг, підтягнутість корпусу, рівність плечей і стегон, положення стопи опорної ноги на підлозі в позах <i>croisée, effacée, ecartée</i>; ✓ прийом переходу від вправи в позу через <i>cou-de-pied</i>; ✓ прийом <i>battement relevé lent</i> при побудові поз з ногою на 45°; ✓ виконання правильної побудови кожної пози та її характер.</p>
<p>Модуль 10. <i>Партнерні обертання.</i></p>	<p>Музичний темп <u><i>andante</i></u> (відносно нейтрально).</p> <p>Exercice біля опори:</p>	<p>Модульний контроль. Контрольний урок. Перевіряємо:</p>

<p><i>Roux en tournant</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – підготовчі вправи до обертання з працюючою ногою на <i>cou-de-pied</i> по 4–8 разів з кожної ноги обличчям до опори (по мірі засвоєння, для перевірки балансу – пропонуємо зняти руки з опори та відкрити у II поз.); – <i>adagio</i> з обертальними прийомами (поворот на 360° по V поз. на півпальцях, поворотами <i>fouetté endehors</i> і <i>en dedans</i>, <i>pirouette en dehors</i> і <i>en dedans</i> з V поз.). <p>Exercice на середині:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>battement tendu en tournant</i> на 1/8 та 1/4 кола; – <i>rond de jambe par terre en tournant</i> на 1/4 кола; – поворот на 360° з V поз. на півпальцях; – підготовка до <i>pirouette</i> з II поз.; – підготовка до <i>pirouette</i> з V поз.; – підготовка до <i>pirouette</i> з IV поз.; – <i>pas de bourrée</i> без переміни ніг з сторони в сторону; – <i>pas de bourrée en tournant</i> на 1/4 кола. <p>Adagio: <i>adagio</i> поступово ускладнюється. При його побудові слід враховувати фізичні та технічні можливості учнів, рівень оволодіння навчальним матеріалом.</p> <p>Allegro:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>changment de pieds en tournant</i> на 1/4 та 1/2 кола; – <i>pas échappé en tournant</i> на 1/4 та 1/2 кола; – <i>pas glissade en tournant</i> по діагоналі, кожен рух на 1 т. (4/4); – сценічний <i>sissonne (temps levé</i> в позі <i>I arabesques</i>); – <i>pas de bourrée en tournant en dehors</i> і <i>en dedans</i>; – <i>tour chaîné</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ виворітність п'ятки опорної ноги, підтягнутість корпусу, рівність плечей і стегон на високих півпальцях у підготовчих вправах до обертань; ✓ синхронну роботу всіх частин тіла в елементарних рухах в повороті (<i>en tournant</i>) (плечі, тазостегновий пояс і ноги знаходяться на одній лінії); ✓ правильність виконання повороту на подушечці опорної ноги (вільне пересування/активне виштовхування); ✓ утримання центру ваги на опорній нозі з підтягнутим та строго вертикальним корпусом в обертаннях; ✓ поворот з першим кроком (<i>coupe</i>) кожного <i>pas de bourrée</i> в точки 2, 4, 6, 8 плану класу з активною участю корпусу. <p>*Поворот корпусу, повинен співпадати із згинанням працюючої ноги на <i>cou-de-pied</i>.</p>
<p>Четвертий рік</p> <p>Завершується засвоєння піруетів та обертальних рухів, вводяться технічно-ускладнені форми <i>rond</i> та <i>grand battement jeté</i>, застосовується прийом <i>double</i>, збільшується кількість <i>relevé</i> на одній нозі у вправах біля опори.</p> <p>Нові вправи програми спочатку вивчаються в «чистому» вигляді, а пізніше – в нескладних поєднаннях з раніше вивченими рухами.</p> <p>На середині зали особлива увага надається танцювальному забарвленню рухів з поворотами на одній нозі. Відпрацьовуються комбінації, в яких поєднується кілька рухів. Рекомендовані вправи на самоаналіз та взаємоаналіз виконання.</p>		
1	2	3
<p>Модуль 11. <i>Fouette ma pirouette</i> біля опори</p>	<p>Музичний темп <i>andante</i> (відносно нейтрально) Exercice біля опори:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поворот <i>fouetté en dehors</i>, <i>en dedans</i> на 1/4, 1/2 кола, з ногою, витягнутою 	<p>Модульний контроль. Контрольний урок Перевіряємо: ✓ сильну спину,</p>

	<p>попереду або позаду на 45° як окрема вправа; – <i>pirouette en dehors, en dedans</i> з V, II, IV поз. як окрема вправа; – повороти <i>fouetté en dehors</i> і <i>en dedans</i> та <i>pirouette en dehors</i> і <i>en dedans</i> в різних навчальних задачах.</p> <p>Exercice на середині: виконуються рухи модуля засвоєні біля опори з багаторазовим повторенням.</p> <p>Adagio: <i>adagio</i> ускладнюється за рахунок збільшення його обсягу, кількості різноманітних рухів та пожвавлення музичної розкладки. В канонічних <i>port de bras</i> рухи рук стають більш плавними, злитими. Положення корпусу урізноманітнюються, стають більш пластичними, його легкі нахили і перегинання узгоджуються з рухами рук і голови.</p> <p>Allegro: освоєні рухи <i>allegro</i> виконуються в різноманітних поєднаннях. Частішою стає зміна напрямків їх виконання в межах однієї комбінації, що досягається завдяки високому рівню засвоєння координаційних прийомів.</p>	<p>підтягнутий, вертикальний корпус в поворотах; ✓ вміння фіксувати положення і висоту ноги під час повільних поворотів; ✓ володіння відповідними координаційними прийомами в обертах; ✓ рівень і виворітність верхньої частини ноги; ✓ руки в <i>pirouette</i> (особливо рука, що тримається за опору, має активно відпустити опору разом з поворотом корпусу, а не відштовхуватися).</p>
<p>Модуль 12. Виконавський прийом <i>double</i></p>	<p>Музичний темп <i>vivo</i> (жваво). Exercice біля опори: – <i>double battement tendu</i>, кожен рух на 1/4 такту (2/4); – <i>battement double frappé</i>, кожен рух на 1/4 такту (2/4); – <i>battement double fondu</i>; – <i>battement double frappé</i> з поворотом на 1/4, 1/2 кола; – <i>double rond de jambe en l'air</i>; – підготовчі вправи до заносок (<i>battement tendu pour batterie, échappé battu</i>).</p> <p>Exercice на середині: виконуються засвоєні біля опори рухи модуля в комбінаціях з іншими відпрацьованими рухами.</p> <p>Adagio: в комбінації <i>adagio</i> ширше і сміливіше вводяться танцювальні <i>pas</i> і з'єднувальні елементи, спрямовані на розвиток координації. Вони допомагають сформувати</p>	<p>Модульний контроль. Контрольний урок. Перевіряємо: ✓ закріплене і не рухоме стегно працюючої ноги; ✓ рухливість та спритність ніг в колінному суглобі; ✓ зміну ніг та поворот голови на друге активне <i>assemblé</i>; ✓ однакову участь обох виворотних, сильних та витягнутих ніг в підготовчих вправах <i>battu</i>; ✓ активне розкривання і занесення ніг від стегна строго в напрямку II поз. одночасно із</p>

	<p>уявлення про різні варіанти поєднання рухів, здійснення органічного переходу від одного до іншого, що забезпечує вироблення відповідних навичок виконання.</p> <p>Allegro: посилюється шліфування якості і форми стрибків. Важливо виробити вміння при завершенні попереднього руху готуватися до наступного. – <i>double assemblé</i> (обличчям до станка, по мірі засвоєння – на середині); – підготовка до заносок (<i>échappé battu</i>) біля опори.</p>	стрибком.
<p>Модуль 13. <i>Vidu grand rond de jambe ma grand battement jete</i></p>	<p>Музичний темп <i>moderato</i> (помірно), <i>ritenuto</i> (стримуючи).</p> <p>Exercice біля опори: – <i>rond de jambe en l'air</i> на 90°; – <i>grand rond de jambe développé en dehors et en dedans</i>; – <i>grand battement jeté développé</i>; – <i>grand battement jeté passé</i>; – <i>grand battement jeté balancé</i>; – <i>battement développé tombe</i>.</p> <p>Exercice на середині: виконуються засвоєні біля опори рухи модуля в комбінаціях з іншими відпрацьованими рухами.</p> <p>Adagio: комбінація <i>adagio</i> відпрацьовується відповідно до рекомендацій попередніх модулів.</p> <p>Allegro: – <i>pas ballotte</i>; – <i>pas ballonne</i>. Відеоприклад: комбінація <i>ballotté</i> та <i>ballonné</i>.</p> <p>(280) ballotté & ballonnés ballet tutorial (intermediate/advanced level) - YouTube</p>	<p>Модульний контроль. Індивідуальний показ Перевіряємо: ✓ виворотне і закріплене положення стегна робочої ноги; ✓ витягнуту, нерухому і виворотну опорну ногу; ✓ підтягнутий корпус, рівні плечі, виворотне із підвищенням положення ноги при переведеннях в <i>rond</i>; ✓ відкривання ноги енергійним рухом з наступною миттєвою фіксацією ноги в повітрі; ✓ скоординовану роботу корпусу і ноги в рівномірних відхиленнях вперед і назад із збереженням прямої, підтягнутої спини; ✓ утримання ноги в повітрі із збільшенням амплітуди перед <i>tombe</i> та поступове перенесення центру ваги на опорну ногу.</p>
<p style="text-align: center;">П'ятий рік</p> <p>На п'ятому році приступають до освоєння великих стрибків. Здійснюється перехід до вивчення вправ великого <i>allegro</i> з поворотом на 360°, продовжується робота над розвитком виразності, виконавської культури. Опановуються різноманітні підходи та прийоми виконання технічно складних елементів, ускладнюється завдання за рахунок варіативності музично-римічного рисунка та швидкої зміни елементів. Ведеться профорієнтація та</p>		

<p>підготовка до вступних іспитів на наступний освітньо-кваліфікаційний рівень.</p> <p><i>Exercice</i> біля опори стає більш стислим, прискорюється темп його виконання, музичні розкладки. Відпрацьовуються комбінації, у яких поєднується кілька рухів.</p> <p>Також більш стислим стає <i>exercice</i> на середині залу, оскільки в комбінаціях поєднується кілька рухів із збільшенням кількості технічно ускладнених елементів: <i>pirouette, tour, fouetté</i>. Центральне місце в <i>exercice</i> на середині займає велике <i>adagio</i>, в якому поєднуються різноманітні рухи і пози при максимальній пластичності та музикальності виконання. Збільшується кількість комбінацій <i>allegro</i>, прискорюється темп їх виконання.</p>		
1	2	3
<p>Модуль. 14 Exercice на півпальцях у великі пози на epaulement. Pirouette. Tour</p>	<p>Музичний темп <i>largo</i> (широко). Рекомендовані до виконання великі пози в усіх розділах уроку в комбінації з технічно складними елементами: <i>flic-flac en tournant</i>, подвійними <i>pirouette en dehors et en dedans</i> по V поз., IV поз., II поз. (за вибором викладача), <i>tour soutenu en tournant</i>.</p> <p>Exercice біля опори: – <i>battement fondu</i> на 90° в пози <i>attitude, arabesques</i>; – <i>battement double frappé</i> з поворотом на 1/4 і 1/2 кола; – <i>battement développé</i> на півпальцях у пози <i>croisee, effacee, ecartee, attitude</i>, закінченням на <i>tire bouchon</i> або <i>arabesques</i>; – поворот <i>fouetté en dehors i en dedans</i> на 1/4, 1/2 кола, з ногою піднятою на 90° (у чистому вигляді). Відеоприклад: Développé https://www.youtube.com/watch?v=m4A6PLeGIB4&list=PL7E40E6E2DAB561B5&index=6 Grand battement jeté https://www.youtube.com/watch?v=BVM8AP3luyI&list=PL7E40E6E2DAB561B5&index=13</p> <p>Exercice на середині: – <i>temps lié</i> на 90° з переходом на всю стопу і напівпальці.</p> <p>Adagio: комбінація <i>adagio</i> відпрацьовується відповідно до рекомендацій попередніх модулів. Урізноманітнюються прийоми поєднання поз класичного танцю: їх зміна відбувається за допомогою <i>tombe</i>, поворотів <i>fouetté</i>, окремих стрибків. Allegro: – <i>sissonne tombee</i>; – <i>tour lent</i> із пози в позу з збереженням 90° по II поз.; – <i>V port de bras</i>; – <i>VI port de bras</i>.</p>	<p>Модульний контроль. Контрольний урок Перевіряємо: ✓ координацію рук у <i>pirouette, tour, fouetté en dehors i en dedans, tour lent</i>; ✓ «геометрію» поз та висоту робочої ноги на 90°; ✓ підвищення робочої ноги перед зняттям висоти; ✓ координацію рук, ніг, голови перед та під час <i>tour, pirouette, fouetté en dehors i en dedans</i>; ✓ щільно притиснуті до підлоги п'ятки після опускання з півпальців; ✓ координацію в стрибках (робота рук, корпусу, голови); ✓ чітку координацію голови, рук, ніг при привиконанні <i>exercice, adagio, allegro</i> із зв'язуючими та допоміжними <i>pas</i>; ✓ емоційну виразність виконання, пластичність та технічність виконання.</p>

<p>Модуль 15. <i>Adagio та allegro як основа танцювальності</i></p>	<p>Музичний темп <i>adagio, lento</i>(протяжно).</p> <p>Exercice біля опори та на середині зали: стає більш стислим, оскільки в комбінаціях поєднується кілька рухів із збільшенням кількості технічно ускладнених елементів. Рухи вже не обов'язково виконувати у всіх напрямках і позах. Прискорюється темп виконання.</p> <p>Велике adagio: під час розробки навчальних завдань необхідно узгоджувати хореографічний текст із загальним характером і динамічними відтінками музичного оформлення, ритмічними формулами, темпом музичного супроводу</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>I, II, III, IV arabesques</i> на 90°; <p>Відеоприклад: <i>Arabesques</i> https://www.youtube.com/watch?v=SmRrfmIihGg Відеоприклад: https://www.youtube.com/watch?v=SmRrfmIihGg (280) Adage & pirouette en dendants (beginner level) - YouTube</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>battement développé</i> вперед, вбік, назад, кожне на 2/4; – <i>grand rond de jambe développé en dehors</i> і <i>en dedans</i>, кожне на 2/4; – <i>battement soutenu</i> на 90° у великі пози <i>croisee, effacee, ecartee</i>; – <i>battement développé tombé</i> вбік у велику позу <i>ecartée</i> назад, завершити закриттям правої ноги в V позицію позаду. <p>Allegro:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>temps lié saute</i> у V поз.; – <i>grand sissonne ouverte</i>; – <i>pas ballonne</i>; – <i>jeté – fermé</i>. <p>Відеоприклад: Glissade в комбінаціях https://www.youtube.com/watch?v=B-DUOIHKKVU&list=PL7E40E6E2DAB561B5&index=11 https://www.youtube.com/watch?v=cvrPLx3z7bY</p> <ul style="list-style-type: none"> – подвійний <i>pirouette</i> з II поз.; – подвійний <i>pirouette</i> з V поз.; – подвійний <i>pirouette</i> з IV поз.; – <i>tour lent</i> із пози в позу: збереження 90° по II поз.: поворот із пози <i>croisée</i> вперед в позу <i>attitude croisée</i>, поворот із пози <i>effacée</i> вперед в <i>attitude effacée</i>, повільний поворот із пози <i>écartée</i> вперед в позу <i>effacée</i> вперед. 	<p>Іспит. Перевіряємо набуті компетентності за показниками, що відповідають нормативним результатам навчання, визначеним типовою навчальною програмою.</p>
--	---	---